

‘DIT IS MIJN LEVEN, EN IK WIL ER GEEN JAAR VAN VERSPILLEN’

Ervaringen van gevluchte Oekraïense kinderen

Kinderen die de oorlog in Oekraïne zijn ontvlucht, hebben vaak moeite om zich aan hun nieuwe situatie aan te passen. Ze voelen zich in hun gastland minder gelukkig, zijn angstig, rusteloos en eenzaam en maken zich zorgen over de toekomst. Die gevoelens worden versterkt doordat ze vaak geen (fysiek) onderwijs volgen. Jongeren vanaf 16 jaar ervaren meer negatieve gevoelens dan jongere kinderen. Dat blijkt uit nieuw onderzoek van Save the Children onder 1000 kinderen van 12 tot 18 jaar en hun verzorgers in acht Europese landen, waaronder Nederland.

Sinds de Russische inval in februari 2022, zijn meer dan 7,7 miljoen Oekraïners op de vlucht geslagen voor de oorlog in hun land. Onder hen zijn ruim 3 miljoen kinderen. Zij zijn, meestal samen met hun vrouwelijke verzorgers, terechtgekomen in verschillende

“Toen we net in Nederland waren, was het moeilijk. We hadden geen vrienden en spraken de taal niet.”

Kind uit focusgroep in Nederland

(RTB) Oekraïense vluchtelingen recht op opvang, medische zorg, onderwijs (voor minderjarigen) en de mogelijkheid om te werken.

Europese landen. Polen en Duitsland vangen de meeste Oekraïners op; in Nederland verblijven op dit moment circa 89.000 geregistreerde vluchtelingen uit Oekraïne. Oekraïense vluchtelingen hebben in de meeste gevallen veel steun en solidariteit ervaren van de inwoners van hun opvangland. Ook overheden en de Europese Unie hebben maatregelen genomen om de vluchtelingen een warm welkom te heten. Zo biedt de Richtlijn Tijdelijke Bescherming

Niet naar school

De praktijk blijkt echter weerbarstiger en dat heeft zijn weerslag op kinderen.

Zo meldt een op de vijf ondervraagde kinderen dat ze te maken hebben gehad met discriminatie. Ook huisvesting is een probleem. Veel kinderen geven aan dat ze in een te volle opvang wonen en graag een eigen kamer of een woning alleen voor hun familie zouden hebben. Bovendien blijkt een derde van de kinderen, ondanks het feit dat ze in hun gastland recht op onderwijs hebben, tot aan de zomervakantie niet naar school te zijn gegaan. Van de kinderen die wel onderwijs krijgen, heeft 25% alleen online lessen gevolgd. Een op de vier kinderen gaf ten tijde van het onderzoek (juli en augustus 2022) aan ook in het schooljaar 2022-2023 niet naar een lokale school te gaan, of nog niet te weten of dat zou gaan gebeuren. Dat is zorgwekkend, omdat naar school gaan het welbevinden van kinderen bevordert. Kinderen die niet naar school gaan, voelen zich eenzamer omdat ze geen of weinig vriendjes en vriendinnetjes hebben, en voelen zich minder thuis in hun nieuwe omgeving.

Save the Children biedt zowel in Oekraïne zelf als in verschillende gastlanden noodhulp in de vorm van onder andere water, voedsel en cash transfers. Ook geven we psychosociale steun, creëren kindvriendelijke plekken en helpen kinderen en hun verzorgers om hun weg te vinden in het gastland. Dit onderzoek is gedaan in Polen, Finland, Litouwen, Noorwegen, Zweden, Roemenië, Italië en Nederland.

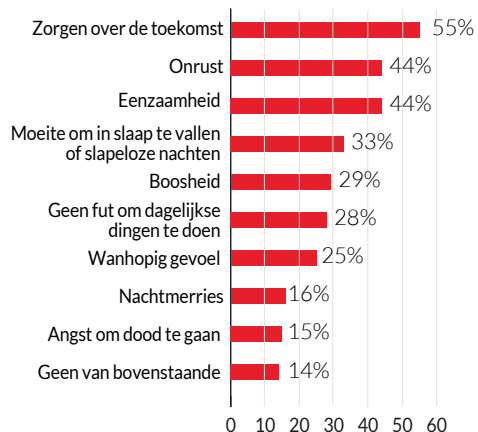
Wat kinderen nodig hebben

Het is logisch dat kinderen die huis en haard hebben moeten verlaten en nu moeten wennen aan leven in een vreemd land, last hebben van negatieve gevoelens. Maar het is belangrijk dat deze negatieve gevoelens worden onderkend en aangepakt, omdat ze anders kunnen leiden tot langdurige psychosociale en mentale problemen.

Driekwart van de ondervraagde kinderen wil ooit terugkeren naar Oekraïne, maar pas als het weer veilig is. Zolang de oorlog voortduurt, willen ze graag een zo normaal mogelijk leven leiden in hun gastland. Om zich beter thuis te voelen, helpt het als ze:

- Sport of andere hobby's kunnen uitoefenen
- In de buurt vrienden of vriendinnen hebben
- Goede toegang tot (mentale) gezondheidszorg hebben
- Onderwijs krijgen en de taal kunnen leren
- Een eigen kamer hebben of een huis alleen voor hun familie

Welke gevoelens heb je de afgelopen maand gehad?

Opvallend is dat 51% van de kinderen en 68% van de verzorgers die worden opgevangen in Nederland melden dat ze niet weten waar ze moeten zijn als het kind een hobby wil uitoefenen, sporten of medische of mentale zorg nodig heeft. Ook de voortdurende onzekerheid over hun verblijfsstatus en opvanglocatie(s) speelt mensen parten.

AANBEVELINGEN

Oekraïense kinderen hebben, ook in hun gastland, recht op bescherming, gezondheidszorg en onderwijs. Nu de oorlog voorlopig niet ten einde lijkt, is het van groot belang dat opnieuw de urgentie gevoeld wordt om deze rechten te waarborgen. Om kinderen in staat te stellen zich te blijven ontwikkelen, moeten ook voor de lange termijn plannen gemaakt worden. Daarom moeten Nederland en andere Europese landen de volgende maatregelen nemen:

Zorgen dat alle Oekraïense kinderen naar school gaan

- Zowel het onderwijssysteem als de individuele leerkracht beter toerusten om de integratie van leerlingen met verschillende achtergronden te bevorderen.
- Vluchtelingen uit Oekraïne bewustmaken van hun recht op onderwijs en hen aanmoedigen om zich desgewenst in te schrijven voor onderwijs op maat.
- Relevante en passende psychosociale steun en maatregelen ter bescherming van kinderen integreren in het onderwijs.

Oekraïense kinderen ondersteunen bij de integratie in hun gastland

- Vluchtelingenkinderen de mogelijkheid bieden om samen met leeftijdgenootjes uit de buurt te sporten, muziek te maken en andere activiteiten te ondernemen en deze activiteiten te subsidiëren voor huishoudens met een laag inkomen.
- Taalondersteuning en andere voorbereidende lessen bieden aan vluchtelingenkinderen en hun verzorgers die onderwijs gaan volgen in het gastland.

Oekraïense vluchtelingen bescherming en een sociaal vangnet blijven bieden zolang de oorlog duurt

- Verbeteren van de informatievoorziening aan vluchtelingen over diensten en mogelijkheden die het dagelijks leven makkelijker maken, zoals toegang tot zorg, aanmelden voor onderwijs en mogelijkheden voor buitenschoolse activiteiten, op een begrijpelijke en toegankelijke manier.

November 2022

Het volledige rapport 'This is my life, and I don't want to waste a year of it. The experiences and wellbeing of children fleeing Ukraine' is te vinden op www.savethechildren.net/thisismylife

Save the Children